N:o 68.

Ank. till Riksd. kansli den 21 april 1899, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående beredande af medel för återbetalning till viss del af erlagda konsulatafgifter för svenska fartyg.

[2:a U. A.]

Uti en till Riksdagen den 6 mars 1899 aflåten proposition (n:o 66) har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, i afbidan på omreglering af konsulatafgifterna, på extra stat för år 1900 anvisa ett förslagsanslag å 175,000 kronor för att till svenska fartygsrederier måtte kunna, enligt de närmare bestämmelser, Kongl. Maj:t kunde finna godt meddela, återbetalas fyra femtedelar af hvad under samma år kunde komma att utgifvas såsom konsulatafgifter för rederierna tillhöriga fartyg.

Till statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 6 mars 1899 har statsrådet och chefen för civildepartementet, efter gemensam beredning med herr ministern för utrikes ärendena, anfört följande:

I skrifvelse den 6 maj 1898 angående regleringen af utgifterna under riksstatens tredje hufvudtitel hade Riksdagen, i sammanhang med anmälan af sitt beslut i fråga om regleringen af de ordinarie utgifterna under

nämnda hufvudtitel, anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes vid förestående behandling af väckta frågor om den svenska sjöfartsnäringens utveckling taga i öfvervägande, huruvida, i hvad mån och på hvad sätt lindring i afseende å konsulatafgiften kunde beredas den svenska utrikes sjöfarten.

I anledning såväl häraf som ock deraf att Riksdagen i skrifvelse den 13 i samma månad angående åtgärder till höjande af den svenska sjöfartsnäringen och till främjande af svenska alsters afsättning i utlandet, under anförande, att de för vårt land lika naturliga som vigtiga näringarna, sjöfarten och den utrikes handeln, råkat i ett mindre gynsamt läge, att det måste vara statsmagternas pligt att tillse, det dessa näringar kunde komma i åtnjutande af och i sin mån bidraga till det mägtiga uppsving, som på olika områden gjort sig gällande inom landet, och att frågan om hvilka åtgärder, som i sådant afseende lämpligast borde vidtagas, förutsatte en allsidig utredning, anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes *dels* — i samband, i den mån så ansåges lämpligt, med väckt fråga om lindring i konsulatafgifterna för svenska fartyg — taga under öfvervägande, hvilka åtgärder måtte kunna ytterligare vidtagas till beredande af lättnader för och till höjande af den svenska sjöfartsnäringen samt till främjande af Sveriges direkta utrikes handel, särskildt på aflägsnare länder, *dels ock* derefter för Riksdagen framlägga de förslag, hvartill omständigheterna kunde föranleda, hade Kongl. Maj:t den 1 juli 1898 funnit godt förordna en komité under ordförandeskap af numera generaltulldirektören Cederschiöld med uppdrag att, efter inhemtande af ärendet rörande upplysningar och åvägabringande af den öfriga utredning, som i ämnet kunde anses nödig, till Kongl. Maj:t inkomma med utlåtande och förslag dels rörande ifrågasatt lindring i konsulatafgifterna för svenska fartyg, dels ock angående de åtgärder, som kunde ytterligare vidtagas till beredande af lättnader för och till höjande af den svenska sjöfartsnäringen samt till främjande af Sveriges direkta utrikes handel, särskildt på aflägsna länder; och hade dervid föreskrifvits, att frågan om konsulatafgifterna borde af komitén först till behandling företagas.

Den 29 oktober 1898 hade den sålunda tillsatta komitén afgifvit utlåtande och förslag i fråga om lindring i konsulatafgifterna för svenska fartyg jemte bilagor. Beträffande de särskilda detaljerna hänvisade departementschefen till komiténs till trycket befordrade betänkande, som jemte utlåtande och förslag innehölle, såsom bilagor, historisk återblick rörande konsulatafgifterna för svenska och norska fartyg, redogörelse för bestämmelser om konsulatafgifter i vissa främmande länder, äfvensom statistiska uppgifter angående Sveriges handelsflotta, utrikes sjöfart och handel

samt rörande sjöfarten på de särskilda konsulsdistrikten och der uppburna konsulatafgifter m. m.

De *gällande bestämmelserna* om konsulatafgifterna innehölles i förordningen angående konsulatväsendet af den 4 november 1886.

§ 103 deraf lydde sålunda:

»1. Konsulatafgift skall i hamn, der konsul eller vice konsul finnes anställd, erläggas för hvarje svenskt eller norskt handelsfartyg, som derstädes till större eller mindre del lossar eller lastar eller både lossar och lastar, med 6,35 öre för hvarje ton af fartygets afgiftspligtiga drägtighet.

2. För fartyg, som i flera hamnar lossar delar af samma last eller intager last och fyllnad deri, skall denna afgift erläggas endast i den första hamnen, der lossning eller lastning eger rum. I öfriga hamnar skall erläggas endast half afgift, dock att för fartyg, som i samma hamn både lossar och lastar, i alla händelser hel afgift bör erläggas.

3. Fartyg, för hvilket under loppet af ett kalenderår i en hamn erlagts konsulatafgifter, hvilkas sammanlagda belopp motsvarar det femdubbla beloppet af en hel konsulatafgift för samma fartyg, skall under återstående delen af året vara från vidare erläggande af konsulatafgift i samma hamn befriadt.»

Taxa å afgifter till konsulerna för de embetsåtgärder, som icke skulle afgiftsfritt verkställas, s. k. expeditionsafgifter, innehölles i § 107 mom. 1 af nyssnämnda förordning.

Af inflytande konsulatafgifter tillfölle de, som uppbures af lönad konsul och vice konsul, i regel konsulskassan; de, som uppbures af olönad konsul, denne; och de, som uppbures af olönad vice konsul, med hälften denne, och med den andra hälften konsulskassan eller konsuln i distriktet, allt efter som de af honom uppburna konsulatafgifterna skulle ingå till konsulskassan, eller finge af konsuln behållas (§ 104). Expeditionsafgifterna finge den behålla, som dem uppburit, med det undantag, att af de vid lönade konsulat eller vice konsulat uppburna sådana afgifter i regel 80 procent tillfölle konsulskassan (§ 108).

År 1896, som ansetts vara ett normalt år beträffande sjöfarten, hade utgjort:

konsulatafgifterna för svenska fartyg ..... kronor 203,821: —
(» för norska fartyg kr. 562,067: —)

expeditionsafgifterna för svenska fartyg ..... » 10,562: —
(» för norska fartyg kr. 17,719: —)

hvartill komme expeditionsafgifter för gemensamma expeditioner kronor 1,637.

I sammanhang härmed erinrade departementschefen, att det årliga statsbidraget till konsulatväsendet utgjorde från Sverige 160,000 kronor och från Norge 120,000 kronor, hvartill för Norge komme för tillfälliga eller oförutsedda utgifter ett belopp af 16,000 kronor, hvilket kunde anses från svensk sida motsvaras deraf, att Kongl. Maj:t egde dispositionsrätt öfver uppkommande besparingar.

Då nu komitén, till fullgörande af sitt uppdrag, afgifvit förslag till lindring i konsulatafgiften, hade komitén förutskickat den anmärkning, att, då konsulatväsendet vore för de förenade rikena gemensamt, och de för detsammas upprätthållande afsedda medlen till en del inflöte till en gemensam kassa, hvarifrån både de i staten upptagna löner och andra gemensamma utgifter bestredes, och till en annan del direkt utginge till godtgörelse åt konsulstjenstemän, samt den nu bestämda konsulatafgiften påräknades såsom en tillgång härför, tydligt vore, att de bestämmelser, som reglerade tillflödet af medel för denna gemensamma angelägenhet, i största möjliga mån borde vara i båda länderna lika; att komitén alltså icke kunnat behandla den föreliggande frågan, så vidt dess afgörande skulle rubba de afgifter, konsulerna egde uppbära, såsom en uteslutande svensk fråga, utan måst taga i betraktande äfven de tillgångar, som från Norge tillflöte den gemensamma institutionen, och den verkan, de inom komitén ifrågastälda ändringsförslagen skulle utöfva i afseende å dessa medel, derest enahanda bestämmelser tillämpades äfven i Norge, äfvensom att, af samma anledningar, komitén också vid öfverläggning om och uppgörande af förslag, som skulle medföra ändringar i nu bestående grunder för konsulatväsendets ekonomi, måst utgå från förutsättningen att härom komme att fattas samstämmande beslut i båda länderna.

Derför hade komitén ock, då komitén såsom hufvudförslag framstält borttagandet af de nu utgående konsulatafgifterna per ton af fartygets drägtighet och införandet i stället af vissa låga fartygsafgifter, uttryckligen

framhållit, att detta skedde *under förutsättning, att i Norge enahanda beslut blefve fattadt.*

I detta afseende ville departementschefen erinra, att herr ministern för utrikes ärendena med skrifvelse den 8 november 1898 till norska departementet för det inre öfversändt komiténs ifrågavarande betänkande och förslag med anmodan att snarast möjligt utverka, att norska regeringen afgåfve betänkande i ärendet, äfvensom att af norska regeringens den 6 nästpåföljde december afgifna, i afskrift till ministern för utrikes ärendena öfverlemnade betänkande framginge, att regeringen, i betraktande af ett för närvarande i Norge hvilande förslag till lag angående konsulatafgifterna, icke ansett sig kunna tillråda, att det svenska komitébetänkandet för närvarande upptoges till behandling, dervid emellertid den norska regeringen tillika uttalat den mening, att intet hindrade, att hvartdera riket för sig bestämde, på hvilket sätt de behöfliga medlen till täckande af konsulatväsendets utgifter skulle anskaffas.

Då norska regeringen sålunda icke velat till behandling upptaga komiténs hufvudförslag, funnes icke vidare någon anledning att för närvarande taga komiténs förslag till konsulatafgifternas borttagande i öfvervägande, och skulle departementschefen i det följande icke taga någon annan hänsyn till detta förslag, än som vore nödvändigt till följd deraf, att i komiténs betänkande motiveringen i hufvudsak vore gemensam för komiténs olika förslag.

Af den historiska återblick, som komitén vid sitt utlåtande fogat och åberopat, ansåge departementschefen sig böra återgifva det vigtigaste af hvad som rörde sträfvandena, företrädesvis inom Riksdagen, efter tillkomsten af konsulatförordningen den 4 november 1886 att åstadkomma lindring i de genom denna förordning fastställda konsulatafgifterna.

Jemte det att vid *1888 års riksdag* den motion väckts i fråga om undersökning af den svenska sjöfartsnäringens tillstånd och beredande af understöd åt densamma, som föranledt Riksdagens skrifvelse i ämnet den 14 maj sagda år och sedermera tillsättande den 8 januari 1890 af den så kallade sjöfartsnäringskomitén, hade vid detta riksmöte samme motionär föreslagit, att Riksdagen måtte besluta, att svenska fartyg från och med år 1889 skulle befrias från att erlägga konsulatafgifter, samt att motsvarande belopp måtte tillskjutas konsulskassan af statsverket. Framställningen hade grundats, utom på skeppsrederirörelsens betryckta ställning, hufvudsakligen derpå, att, då den medgifna lindringen, efter det femdubbla

beloppet af afgiften erlagts, endast kunde åtnjutas af reguliert trafikerande fartyg, som vore ett försvinnande fåtal, fartyg i lastfart utan lindring drabbades af afgiften; att denna vore i synnerhet betungande för lastångare, som besökte många hamnar, såsom exempel hvarpå anförts, att för en medelstor lastångare öfver 1,000 kronor betalts i dylika afgifter; att konsulatafgiften ej uteslutande användes till konsulernas aflönande; att konsulerna vore lika mycket afsedde att befordra handelsintressena som sjöfarten; att rättvisa och billighet fordrade, att fartygen endast skulle erlägga afgifter till konsulerna i förhållande till det besvär, de förorsakade desse; och att obilligheten af att fartygen skulle betala denna afgift framginge ytterligare deraf, att det ålåge dem att dessutom betala konsulerna särskilda afgifter enligt expeditionstaxan.

Det Andra Kammarens tillfälliga utskott, som haft att behandla motionen, hade hemstält, att den ej måtte föranleda till någon Riksdagens åtgärd, hufvudsakligast på den grund, att utredning saknades angående storleken af de afgifter, svenska fartyg årligen utbetalade till de olönade konsulerna och vice konsulerna, vid hvilket förhållande utskottet ej kunde uppgifva beloppet af den kostnad, staten skulle vidkännas, derest förslaget bifölles. Utskottets hemställan hade af kammaren godkänts.

Vid *1889 års riksdag* hade samme motionär föreslagit, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t måtte låta utreda storleken af de svenska fartygens årliga bidrag i konsulatafgifter samt taga i öfvervägande, om icke fartygen kunde befrias från afgiftens erläggande, och att härigenom uppkommande brist i konsulskassan tillskötes af statsverket.

Äfven denna motion hade af det Andra Kammarens tillfälliga utskott, hvartill den hänskjutits, blifvit afstyrkt, under hänvisande till den då pågående undersökningen af den svenska sjöfartsnäringens tillstånd, och saken hade jemväl denna gång fallit.

Med anledning af Riksdagens förberörda skrifvelse af år 1888, hade kommerskollegium fått befallning att inhemta yttrande af handels- och sjöfartsnämnderna samt äfven bereda enskilde skeppsredare och andra intresserade tillfälle att yttra sig.

Enligt den redogörelse, *sjöfartsnäringskomitén*, till hvilken de inkomna yttrandena öfverlemnats, om deras innehåll meddelat, hade från åtskilliga svenska rederiers sida uttalats den mening, att konsulatafgiften utgjorde en allt för tung beskattning å handelsfartygen. Om äfven densamma vore mindre känbar för fartyg, som användes på längre resor och sålunda sällan besökte hamn, blefve dock förhållandet väsentligen annorlunda för andra

fartyg, i synnerhet ångare, som sysselsattes i kustfart, derunder hamn tidt och ofta anlöptes, i hvilket fall konsulatafgiften kunde ställa sig såsom en verklig börda. Väl brukade vid befraktningar af nämnda slag konsulatafgiften, liksom alla fasta hamnumgälder, hvilka drabbade fartyget, bäras af befraktaren, men det vore icke desto mindre klart, att dessa utgifter måste tagas i betraktande vid fraktbeloppets bestämmande och således i sjelfva verket komme att i sista hand hvila på vederbörande redare. Då derjemte fartyg, som ginge i kustfart af någon större utsträckning, icke under samma kalenderår hunne besöka de särskilda hamnarne tillräckligt många gånger, för att befrielse från konsulatafgiftens erläggande enligt gällande bestämmelse skulle medgifvas, hade följden blifvit, att de under året för fartyget erlagda konsulatafgifter stigit till belopp, som icke stode i rimligt förhållande till den inseglade frakten. Ett liknande resultat hade ock uppkommit för ångfartyg, som användes i regelbunden fart på längre turer, synnerligast då farten endast fortginge en viss del af året.

I betraktande af de olägenheter, hvilka framkallats af den gällande principen för konsulatafgiftens beräkning, hade från redarnes sida hemstälts, att konsulatafgiften antingen måtte helt och hållet borttagas, eller ock bestämmas till ett mindre, fast belopp för hvarje fartyg och derjemte konsulerna ega att för utförda förrättningar beräkna arfvoden, derför kostnaden då i viss mån komme att bäras af de handelsintressen, hvilka konsulernas verksamhet afsåge att befrämja i lika hög grad som sjöfarten.

Med stöd af en af komitén lemnad öfversigt af den beskattning af samma slag, som vore införd hos andra sjöfartsidkande nationer, hade komitén funnit det framgå, att den beskattning, som svenska fartyg, i likhet med de norska, vore i främmande hamnar underkastade i form af konsulatafgifter, i många fall utginge med högre belopp än de afgifter af samma slag, som hvilade på andra nationers fartyg, hvilket förhållande väl kunde tänkas i sin mån verka hindrande under den ständigt växande täflingen i fraktfarten. Ehuru det under sådana omständigheter visserligen syntes komitén önskligt att i berörda afseende kunna bereda någon lindring för vår sjöfart, ansåge komitén härvid icke kunna lemnas ur sigte, att konsulatafgifterna till väsentlig del utgjorde bidrag till upprätthållande af det för de båda förenade rikena gemensamma konsulatväsendet, hvarför spörsmålet om förändring uti ifrågavarande afgifter icke lämpligen syntes kunna afgöras i det ena landet, utan att samtidigt i det andra riket beslut fattades i enahanda syfte.

Då de nuvarande konsulatafgifterna vore att anse såsom en väsentlig förutsättning för att de förenade rikena å vigtigare platser kunde hålla

lönade konsuler, samt utan det bidrag, dessa afgifter lemnade, en dylik anordning till äfventyrs icke alls, eller åtminstone ej i samma utsträckning som hittills, skulle kunna bibehållas, hade komitén på grund af dessa och i öfrigt anförda skäl funnit sig icke för sin del böra föreslå konsulatafgifternas borttagande eller deras nedsättande i någon väsentligare mån.

I vissa afseenden hade emellertid komitén ansett åtskilliga jemkningar beträffande dessa afgifter kunna vidtagas och härigenom rättelse ske i hvad som måhända mest gifvit anledning till klagomål uti ifrågavarande ämne, och hade för sin del uttalat önskvärdheten deraf, att, med bibehållande i det hela af gällande principer i fråga om konsulatafgifterna, lättnader, såvidt sådant läte sig göra utan men för de för konsulatväsendet erforderliga inkomster, kunde beredas i vissa angifna afseenden.

Öfver komiténs yttrande i fråga om konsulatafgifterna hade *kommerskollegium* den 19 juni 1891 afgifvit utlåtande, deruti kollegium, efter redogörelse för infordrad utredning från vissa konsuler angående den minskning i inkomster för konsulskassan, som en hvar af de af komitén ifrågasatta anordningarna skulle medföra, och för desse konsulers yttranden i öfrigt, för egen del anfört, att, om än, på sätt i åtskilliga af berörda yttranden framhållits, de af komitén ifrågasatta lindringar vid konsulatafgifternas erläggande icke torde vara af den betydelse, att desammas vidtagande kunde anses innebära någon mera afsevärd lättnad för vår sjöfart, kollegium likväl, då derigenom i allt fall komme att beredas denna för vårt land så vigtiga näring fördelen af någon afgiftslindring, samt den förebragta utredningen syntes gifva vid handen, att det icke vore att befara, att de ifrågasatta anordningarna skulle komma att medföra vare sig någon för beståndet och den vidare utvecklingen i rätt rigtning af vårt konsulatväsende hinderlig minskning i konsulskassans tillgångar, hvilka dittills lemnat ej obetydliga öfverskott, eller någon känbarare inkomstminskning för de olönade konsulerna och vice konsulerna med deraf följande svårighet att få dessa befattningar på tillfredsställande sätt besatta, funne sig ega anledning i hufvudsak biträda komiténs förslag.

Sedan frågan om konsulatafgiftens borttagande förevarit jemväl vid 1892 och 1893 årens riksdagar, hade frågan år 1896 återupptagits af en motionär i Andra Kammaren, som föreslagit, att Riksdagen ville besluta, att svenska fartyg skulle från och med påföljande år erhålla full ersättning för af desamma vid vederbörande konsulat utbetalda konsulat- och expeditionsafgifter, samt att i riksstaten för år 1897 för ändamålet måtte uppföras ett förslagsanslag af 175,000 kronor.

Statsutskottet hade yttrat att, oaktadt utskottet, med hänsyn till sjöfartsnäringens tryckta ställning och angelägenheten, att särskildt utrikes segelfarten erhölle någon lindring i på densamma hvilande afgifter, funnit syftet med ifrågavarande motion behjertansvärdt, hade utskottet dock, enär sjöfartsnäringskomiténs betänkande ännu icke varit föremål för Kongl. Maj:ts slutliga pröfning och dertill komme, att den s. k. unionskomitén jemväl torde komma att behandla det för Sverige och Norge gemensamma konsulatväsendet, ansett, att ifrågvarande förslag icke heller då borde föranleda till någon Riksdagens åtgärd.

Mot utskottets hemställan hade reservation afgifvits af nio ledamöter, som önskat en Riksdagens skrifvelse med anhållan, att Kongl. Maj:t vid förestående behandling af väckta frågor om den svenska sjöfartsnäringens utveckling täcktes taga i öfvervägande, huruvida icke lindring måtte kunna beredas den svenska utrikesfraktfarten genom lemnande af ersättning till större eller mindre del för de konsulat- och expeditionsafgifter, som vid sådan fraktfart utbetalades och derefter till Riksdagen inkomma med den framställning, hvartill förhållandena måtte befinnas föranleda. Utskottets hemställan hade emellertid i båda kamrarne bifallits.

Vid *1898 års riksdag* hade slutligen i Andra Kammaren väckts motion derom, att Riksdagen måtte besluta, att svenska fartyg från och med samma år måtte befrias från erläggande af nu utgående konsulatafgift samt ett förslagsanslag, beräknadt att ersätta det bidrag, konsulskassan derigenom ginge förlustig, upptagas i riksstaten för 1898 att för samma ändamål användas.

Motionären, som hänvisat till de af honom i samma ämne förut väckta motioner, hade erinrat, enär hans föregående motioner i samma syfte afstyrkts hufvudsakligen på grund af unionella förhållanden, att gent emot Norge vore likgiltigt, om sjöfartsnäringen eller svenska staten betalade Sveriges andel i konsulskassans utgifter, och att det förhållande, att konsulatafgiften vore fastställd genom lag i Norge, ej kunde utgöra skäl för att denna skatt fortfarande skulle betalas af svenske redare. Motionären hade slutligen påpekat, att denna skatt blefve så mycket orättvisare, som Norge, genom att antaga den engelska mätningsregeln, faktiskt förskaffat sig en nedsättning med cirka en femtedel emot hvad svenska fartyg, mätta enligt tyska regeln, finge betala.

Statsutskottet, dit frågan remitterats, hade hemstält, dock med reservation af en ledamot, att Riksdagen måtte besluta att i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t vid förestående behandling af väckta frågor om den svenska sjöfartsnäringens utveckling täcktes taga i öfver-

vägande, huruvida, i hvad mån och på hvad sätt lindring i afseende å konsulatafgiften kunde beredas den svenska utrikes sjöfarten. Utskottet hade anfört, bland annat, att utskottet, som ansåge motionens syfte, nemligen sjöfartsnäringens främjande genom ändring i bestämmelserna om konsulatafgiften, synnerligen beaktansvärdt, likväl icke ansåge sig kunna förorda bifall till motionen oförändrad, bland annat, af det skäl, att deruti ifrågasattes rubbning i den för året gällande riksstat, hvartill komme, att motionären icke förebragt någon utredning angående beloppet af de konsulatafgifter, som enligt hans yrkande skulle från statsverket utbetalas; samt att det ofvan berörda, vid 1896 års riksdag föreslagna sätt att åt de svenska rederierna bereda lindring genom återbetalning af de erlagda konsulatafgifterna syntes utskottet jemväl förtjena uppmärksamhet.

Statsutskottets hemställan hade af Riksdagen bifallits, i Andra Kammaren utan diskussion. I Första Kammaren hade erinrats derom, att unionskomitén icke kommit till något resultat, hvadan den utväg syntes väl funnen att låta konsulatafgifterna utgå af fartygen, men gifva rederierna ersättning för förlusten, och att det väckta förslaget lemnade öppet rum för summans bestämmande. En annan talare hade framhållit, att man borde göra sjöfartsnäringens omkostnader så ringa som möjligt, så att svenska fartyg hade fördel deraf framför utländska, och att detta medel vore att föredraga framför subvention åt vissa sjöförbindelser och seglationspremier.

Af komiténs redogörelse för bestämmelserna om konsulatafgifter i vissa främmande länder meddelas i statsrådsprotokollet den tabellariska sammanfattning, komitén uppstält öfver hvad i konsulatafgifter, omsatta i kronmynt, erlägges i åtskilliga främmande länder, jemfördt med förhållandet för svenska fartyg af fyra olika drägtighetskategorier. Regeln modifierande detaljbestämmelser hade dervid lemnats ur räkningen.

Enligt lagstiftningen i nedanstående länder betalas i konsulat- eller deremot svarande expeditionsafgift för fartyg:

	Om 100 ton.		Om 300 ton.		Om 1,000 ton.		Om 2,000 ton.	
		Afgifter i Sverige-Norge. + —		Afgifter i Sverige-Norge. + —		Afgifter i Sverige-Norge. + —		Afgifter i Sverige-Norge. + —
	Kr. öre	Kr. öre	Kr. öre	Kr. öre.	Kr. öre	Kr. öre	Kr. öre	Kr. öre
Sverige och Norge	6: 35		19: 05		63: 50		127: —	
Ryssland	5: 76	+ 0: 59	11: 52	+ 7: 53	34: 56	+ 28: 94	66: 24	+ 60: 76
Danmark:								
ångfartyg:								
halfårsafgift af 55 öre pr ton								
segelfartyg:								
halfårsafgift af 12 öre pr ton								
Tyskland: i Europa	1: 66	+ 4: 69	4: 98	+ 14: 07	16: 64	+ 46: 86	33: 28	+ 93: 72
utom Europa . . .	3: 32	+ 3: 03	9: 96	+ 9: 09	33: 28	+ 30: 22	66: 56	+ 60: 44
Storbritannien (utom Ostasien) .	2: 29	+ 4: 06	2: 29	+ 16: 76	2: 29	+ 61: 21	2: 29	+ 124: 71
Nederländerna	1: 50	+ 4: 85	3: 75	+ 15: 30	3: 75	+ 59: 75	3: 75	+ 123: 25
Belgien	18: —	— 11: 65	54: —	— 34: 95	54: —	+ 9: 50	54: —	+ 73: —
Frankrike	10: 80	— 4: 45	25: 21	— 6: 16	54: —	+ 9: 50	54: —	+ 73: —
Spanien:								
i hamnar inom Europa och vid Medelhafvet	10: 80	— 4: 45	21: 59	— 2: 54	72: —	— 8: 50	90: —	+ 37: —
i hamnar utom Europa och utom Medelhafvet	18: —	— 11: 65	32: 38	— 13: 33	108: —	— 44: 50	126: 05	+ 0: 95
Italien	7: 20	— 0: 85	21: 59	— 2: 54	72: —	— 8: 50	144: —	— 17: —
Österrike-Ungern:								
enligt 1846 års ännu gällande reglemente	18: 69	— 12: 34	44: 85	— 25: 80	44: 85	+ 18: 65	44: 85	+ 82: 15
(enligt förslag till lag angående reglering af konsulatafgifterna	7: 12	— 0: 77	8: 90	+ 10: 15	21: 36	+ 42: 14	39: 16	+ 87: 84)
Amerikas förenta stater . . .	afgiftsfria.							

Departementschefen har vidare anfört, hurusom komitén uti sin motivering till en början framhållit, att komitén icke ansåge sig i detta sammanhang behöfva närmare ingå i bevisning derom, att sjöfartsnäringen vore i behof af lättnader eller att för dess höjande kräfdes kraftiga åtgärder, lagstiftnings- och andra, från statsmagternas sida, under medverkan af en intresserad och energisk sjelfverksamhet från näringsidkarnes sida.

Emellertid syntes några statistiska data i afseende å den svenska sjöfartsnäringens utveckling i dess förhållande till å ena sidan rikets folkmängd och å den andra den utrikes handelsomsättningen tjena till belysande af frågan, och hade komitén derför från de bifogade tabellerna meddelat att, räknadt från år 1875 till och med år 1896:

folkmängden tillväxt med ..... 13,2 %

handelsflottans sammanlagda tontal enligt statistikens siffror minskats med ..... 2,0 %

men skulle kunna approximativt beräknas hafva, om icke, på sätt skett, ur statistiken för år 1895 uteslutits ett afsevärdt antal fartyg, i verkligheten ökats med ..... 13,7 %

till utrikes sjöfart använda svenska fartygs tontal, på grund af nämnda ändring i statistiken, minskats med ..... 0,7 %

under det att deras tontal i förhållande till hela svenska handelsflottans tontal ökats, dock endast med ..... 1,1 %

tontalet af de svenska fartygens andel i sjöfarten till och från Sverige minskats med ..... 1,2 %

och af svenska fartyg i utrikes fart intjenta bruttofrakter ökats med ..... 17,0 %.

Mot dessa skiftande siffror, som, om de ock gåfve vid handen en absolut tillväxt af vår handelsflotta och dess användande, vittnade om en relativ tillbakagång i våra fartygs begagnande i utrikes sjöfart, framträdde desto kraftigare det förhållandet, att från 1875 till 1896 hela sjöfarten till och från Sverige ökats med 167,4 %

och den svenska utrikes handelsomsättningens värde stigit med ej mindre än ..... 47,1 %.

Ännu några andra siffror syntes vara af inflytande på frågan om sjöfartens behof af lättnader från konsulatafgifter.

Under det medeltonnagen för fartyg, använda i utrikes fart, år 1875 varit 216, hade den år 1896 stigit till 256 ton.

Antalet resor på utrikes ort, som belöpte på hvart fartyg, hade varit 5 år 1875, men 11 år 1896.

Af denna ökning i tonnage och antal resor hade blifvit en följd, att medelbeloppet konsulatafgifter, erlagda af svenskt fartyg, stigit från att år 1875 utgöra 47 kronor till år 1896 127 kronor. Att från de till grund för dessa tal liggande summor af fartyg icke kunnat frånskiljas fartyg i fart på Norge, borde icke, äfven om talen härigenom blifvit något för höga, kunna inverka på proportionen talen emellan.

För hvarje resa hade erlagts i konsulatafgifter i medeltal år 1875 10 kronor, men år 1896 14 kronor.

Räknade i förhållande till de intjenta bruttofrakterna hade konsulatafgifterna år 1875 uppgått till 0,29 procent, men år 1896 till 0,56 procent.

Af dessa siffror framginge, enligt hvad komitén vidare anfört, att konsulatafgiften numera blifvit en afsevärdare börda, än den varit endast för ett tjugutal år sedan. Detta komme att i än högre grad blifva händelsen i den mån utvecklingen fortskrede till användandet af större fartyg och till en allmännare öfvergång till ångfartyg, som kunde göra tätare resor än segelfartyg. Och ehuru, detta oaktadt, konsulatafgifterna svårligen kunde anses utgöra i och för sig en så allmänt tryckande börda, att man allenast af deras nedsättande eller ens deras borttagande skulle vara berättigad att vänta något synnerligen märkbart uppsving i vår rederinäring och sjöfart, borde man dock härvid erinra sig, att dessa afgifter vore de enda, hvilka kunde aflyftas från svenska fartyg, utan att samtidigt det till dessas förmån gjorda medgifvandet komme utländska fartyg till godo, och på denna grund i första rummet erbjöde sig, då frågan gälde att lätta bördorna för och främja vår sjöfart; att de i allt fall till den redan i och för sig höga summan af de öfriga afgifterna å den svenska sjöfarten lade ett plus, som kunde verka hindrande och hämmande vid fraktsökandet, och att de i särskilda fall, såsom för större ångfartyg, som gjorde tätare resor till flera olika hamnar eller ginge i månadsbefraktning, kunde blifva verkligt tryckande.

Härtill komme, att de för konsulatväsendet utgående afgifter af svenska fartyg vore högre än motsvarande beskattning i vissa andra länder samt betydligt högre än i Tyskland och särskildt i England, från hvilka länder, jemte Norge och Danmark, våra fartyg mötte den svåraste konkurrensen. Äfven detta förhållande innebure, om det också i någon mån kompenserades af högre expeditionsafgifter i sagda länder, en maning att, så vidt ske kunde, sänka våra fartygs bidrag till denna förvaltningsgren ned till eller under hvad i enahanda afseende utkräfdes af våra konkurrenter.

Beredandet åt sjöfarten af lättnad från konsulatafgifterna vore vidare icke annat än en gärd af rättvisa. Det vore här samma förhål-

lande som i afseende å vissa andra förvaltningsgrenar, hvilka komitén i annat sammanhang skulle behandla, att nemligen sjöfarten tillgripits såsom skatteobjekt för fyllande af dessa förvaltningsgrenars medelsbehof i större utsträckning, än dess inresse i desamma rättvisligen bort föranleda.

Detta förhållande kräfde i afseende å konsulatväsendet, hvilket till sin hufvudsakligaste del uppehölles genom en separat beskattning å sjöfarten, så mycket hellre ändring, som numera de olika hufvudmoment, som inginge i konsulatväsendets uppgift, undergått en förskjutning derhän, att institutionen erhållit en ökad betydelse för det allmänna och handeln.

Gifvetvis läte sig icke med siffror exakt beräkna, i hvilket förhållande, med hänsyn till de intressen, konsulerna hade att bevaka, sjöfartens bidrag till konsulatväsendet borde stå till tillskotten från andra håll.

Efter en uträkning i detta hänseende, rörande hvilkens detaljer hänvisades till komiténs tryckta betänkande sidd. 17—19, hade komitén kommit till det resultat, att icke blott relativt utan äfven absolut af sjöfarten uttagits ett allt för stort bidrag till konsulatväsendet, i det att icke blott år från år uppstått öfverskott å konsulatafgifterna, utan äfven af dessa öfverskott indragits till statsverket betydliga belopp, som sålunda frångått sjöfarten, utan att komma densamma till godo.

Det funnes således enligt komiténs mening fullt skäl att från sjöfarten aflyfta den öfvervägande delen af de pålagor för konsulatväsendets upprätthållande, som nu hvilade å denna näring.

Sedan komitén derefter redogjort för omfattningen af de till konsulsbefattningen hörande funktioner, hade komitén uttalat den uppfattning, att konsulsinstitutionen vore en för staten och dess näringslif så vigtig sak, att komitén kunde tillstyrka en afgiftslindring åt sjöfarten i förevarande hänseende endast under förutsättning, att de derigenom bortfallande tillgångarna i erforderlig mån ersattes från andra håll.

Komitén ansåge derför grundsatsen böra vara den, att en hvar, sjöfarande eller annan, som anlitade konsulns biträde, betalade en efter det arbete, som påkallades, lämpad skälig godtgörelse, men att hvad i öfrigt erfordrades för konsulatväsendet bestriddes af statsmedel.

Beträffande det omförmälda öfverskottet å konsulskassan hade komitén meddelat följande från utrikesdepartementets kameralafdelning erhållna uppgifter:

1) *å den på Sverige belöpande andelen af konsulskassans behållningar åren 1888—97.*

Dag.				Summa behållning.	
den 31	december	1888	kr.	72,720: 33	
» »	»	1889	»	101,060: 10	
» »	»	1890	»	120,984: 79	
» »	»	1891	»	69,095: 77	
» »	»	1892	»	102,475: 12	
» »	»	1893	»	124,658: 19	1893—97 i medeltal årligen Sveriges andel: kr. 32,016: —
» »	»	1894	»	156,130: 34	
» »	»	1895	»	186,254: 30	
» »	»	1896	»	219,379: 89	
» »	»	1897	»	262,555: 93	

Från och med år 1870 hafva af konsulskassans svenska behållning levererats till statskontoret följande belopp:

1870	kr.	40,000: —
1875	»	80,000: —
1879	»	40,000: —
1881	»	60,000: —
1891	»	69,061: 10
eller tillhopa	kr.	289,061: 10.

2) *å till norska statskassan från år 1889 levererade besparingar å konsulskassan:*

År 1889	kr.	35,910: 88
» 1890	»	47,378: 45
» 1891	»	42,607: 71
» 1892	»	52,386: 98
» 1893	»	——
» 1894	»	54,062: 64
» 1895	»	——
» 1896	»	46,906: 50
» 1897	»	68,453: 52
» 1898	»	89,413: 63.

Efter framhållande att hvarje ifrågasatt borttagande endast till en del af konsulatafgiften icke skulle medföra tillräcklig verkan i det afsedda syftet, hade komitén kommit till sitt hufvudsakliga förslag om denna afgifts fullständiga borttagande, för hvilket förslag af förut anförda skäl, nu icke behöfde redogöras i vidare mån än att genom konsulatafgiftens borttagande och införandet i stället af en af komitén föreslagen fartygsafgift, enligt komiténs approximativa beräkningar, den svenska utrikes sjöfarten skulle vinna en lättnad i pålagor, motsvarande omkring fyra femtedelar af hvad nu utginge i konsulatafgifter.

Beträffande det alternativa förslag, komitén framstält för den händelse att icke i båda de förenade rikena träffades samstämmande beslut om en sådan ordning, som komitén med sitt hufvudförslag åsyftat, hade komitén anfört, att det under sådan förutsättning gälde att taga i öfvervägande, huruvida, i hvad mån och på hvad sätt, intill dess en dylik ordning kunde genomföras, den svenska utrikes sjöfarten kunde beredas lindring från konsulatafgiften med bibehållande af de för de båda rikena nu gällande gemensamma bestämmelser rörande denna afgift.

Den enda utväg, som då syntes erbjuda sig och hvilken komitén, med hänsyn till angelägenheten af det uppstälda målets vinnande, under den angifna förutsättningen tillstyrkte böra anlitas, vore den inom Riksdagen äfven ifrågastälda, nemligen att låta konsulatafgifterna qvarstå men för svenska fartyg bevilja restitution af desamma.

Enligt hvad förut angifvits, skulle det förslag, komitén företrädesvis omfattat, bereda den svenska sjöfarten en lättnad från afgifter till konsulatväsendet med omkring fyra femtedelar af hvad nu i konsulatafgifter uttoges af densamma, och borde alltså, då restitutionsförslaget förutsatte, att nu gällande konsulatförordnings stadganden om konsulatafgifterna lemnades orubbade, och med detta förslag således icke skulle vara förenade några nya eller höjda afgifter, restitutionen af erlagda konsulatafgifter skäligen icke heller böra sträckas längre än till 80 procent af dessa afgifter.

Då konsulatafgifterna af svenska fartyg år 1896 uppgått till i rundt tal 203,000 kronor, men antagligen kunde för år 1899 beräknas till inemot 220,000 kronor, syntes det förslagsanslag, som för ändamålet borde af Riksdagen äskas, kunna för år 1899 föreslås till 175,000 kronor. Med sjöfartens utveckling komme dock beloppet att behöfva successivt höjas.

Under nu ifrågavarande förutsättning hade komitén derför hemstält,

att till innevarande års Riksdag måtte aflåtas proposition om ställande till Kongl. Maj:ts förfogande af ett förslagsanslag å 175,000 kronor

att användas till restitution åt vederbörande svenska fartygsrederier af 80 procent af de för deras fartyg under året erlagda konsulatafgifter; samt

att Kongl. Maj:t måtte meddela närmare bestämmelser angående vilkoren och sättet för restitutionens åtnjutande.

Jemlikt Kongl. Maj:ts beslut den 9 december 1898 hade kommerskollegium erhållit uppdrag att öfver komiténs förslag afgifva utlåtande. Sedan emellertid norska regeringens ofvan omförmälda meddelande ingått, hade herr ministern för utrikes ärendena underrättat kommerskollegium att, då komiténs hufvudförslag måste anses förfallet, kollegii utlåtande endast borde omfatta det alternativa förslaget om restitution af erlagda konsulatafgifter.

Efter det Stockholms handels- och sjöfartsnämnd samt handels- och sjöfartsnämnderna i Göteborg, Malmö, Helsingborg och Gefle till kommerskollegium afgifvit infordrade yttranden, hade kollegium den 31 sistlidne januari afgifvit utlåtande i ärendet och dervid till en början anmält, att samtliga nyssnämnda handels- och sjöfartsnämnder sammanstämmande tillstyrkt komiténs förslag.

För egen del hade kommerskollegium förklarat sig icke kunna dela komiténs uppfattning att med hänsyn till de flera olika intressen, som konsulatinstitutionen hade att tillgodose, utgifterna till konsulatväsendet skulle i allt för hög proportion uttagas af sjöfarten, liksom kollegium icke heller funnit stöd för komiténs förslag kunna hemtas från det förhållandet, att år från år skulle hafva uppstått öfverskott å konsulatafgifterna, emedan öfverskottet utgjorde behållning på konsulskassans samtliga tillgångar, således äfven inberäknadt statsanslaget, vid hvilket förhållande öfverskottet lika väl skulle kunna häntyda derpå, att statsanslaget varit högre än erforderligt.

Då kollegium emellertid, trots denna olikhet i uppfattning, ansett sig ega anledning i hufvudsak tillstyrka komiterades förslag, hade kollegium till stöd derför anfört följande.

Bland afgifter, som utginge af sjöfarten, ansåge kollegium särskildt en, nemligen den, som utginge under benämning af lastpenningar, vara till sin natur af beskaffenhet att ur rättvisans synpunkt sjöfarten icke längre borde med densamma betungas. Den vore nemligen närmast att jemföra med en grundskatt på sjöfartsnäringen, som, sedan dylika skatter aflyftats från andra näringar, borde kunna påkalla åtnjutande af samma förmån.

Tid efter annan hade ock förslag väckts om borttagande af denna afgift, men då, på grund af gällande traktater med främmande makter,

afgiftens borttagande skulle komma att gälla jemväl de utländska fartygen, samt vår utrikes sjöfart i högre grad bedrefves med utländska än med inhemska fartyg, och lastpenningarnes borttagande sålunda skulle komma företrädesvis de utländska fartygen till godo, hvarjemte och då afgiften utginge med visst belopp af fartygens drägtighet, till följd hvaraf konkurrensförmågan hos de utländska, i allmänhet större fartygen skulle än vidare ökas, fördelen för den svenska sjöfarten af lastpenningarnas borttagande kunde ifrågasättas, hade dessa förslag icke föranledt någon åtgärd.

Då alltså omständigheterna förhindrade den svenska sjöfartsnäringens befriande från en, enligt kollegii mening, orättvis skatt, syntes det vara desto angelägnare att, der så ske kunde, i ersättning härför bereda sjöfarten lättnader på andra områden, och syntes i sådant afseende konsulatafgifterna, hvilka, i likhet med lastpenningarna, drabbade den utrikes sjöfarten och hvilka, på sätt komitén ock framhållit, vore af beskaffenhet att kunna aflyftas från svenska fartyg, utan att samtidigt de till dessas förmån gjorda medgifvanden komme jemväl utländska fartyg till godo, väl egna sig för ändamålet.

Hvad beträffade den föreslagna lättnadens omfattning eller att statsverket skulle öfvertaga fyra femtedelar af konsulatafgiften, ansåge kommerskollegium förslaget väl innebära en relativt stor lättnad; men då dels det belopp, hvarom här vore fråga eller omkring 175,000 kronor, fördeladt på hela den utrikes sjöfarten icke kunde anses för de enskilda näringsidkarne innebära större lindring, än att en nedsättning af beloppet, i den mån den ur statsverkets synpunkt skulle kunna vara af någon betydelse, skulle verka till att göra lindringen nästan ändamålslös, dels beloppet helt säkert i allt fall icke uppginge till hvad af den svenska sjöfarten utginge i lastpenningar, i hvilket afseende kollegium dock ej vore i tillfälle att nu lemna närmare utredning än att samfäldt, således af såväl svenska som utländska fartyg, beloppet af lastpenningarne för år 1897 uppgått till 555,489 kronor, hade kollegium för sin del ej något emot förslaget i detta afseende att erinra.

På det att den lindring, som kunde beredas sjöfarten, skulle komma densamma så fort som möjligt till godo, ansåge kollegium, lika med komitén, att det vore önskligt, att Kongl. Maj:t vidtoge sådan åtgärd, att den ifrågasatta restitutionen kunde komma att afse konsulatafgifterna för innevarande år.

På grund af det sålunda anförda hade kommerskollegium tillstyrkt, att till restitution af fyra femtedelar af de konsulatafgifter, som under innevarande år vore eller blefve af svenska fartyg i enlighet med konsulatförordningen erlagda, måtte beredas erforderliga medel.

Då komiténs förslag icke omfattat någon närmare redogörelse derför, huru komitén tänkt sig vilkoren och sättet för åtnjutande af den föreslagna restitutionen af erlagda konsulatafgifter samt verkställandet af den med restitutionen förbundna kontroll och redovisning, hade departementschefen anmodat komitén att i detta afseende afgifva förslag till erforderliga bestämmelser.

Uti detta hänseende hade komitén i utlåtande den 16 nästlidne februari anfört följande.

Af de sätt för restitutionens genomförande, som antydts i komiténs utlåtande, hade komitén ansett det första, enligt hvilket af konsulatafgiften endast skulle till konsuln eller vice konsuln erläggas 20 procent och afgiften i öfrigt debiteras, hvarefter respektive konsulskassan, vederbörande konsul eller vice konsul skulle genom utrikesdepartementets kameralafdelning från det ifrågastälda statsanslaget godtgöras återstoden af afgiften, icke böra vidare ifrågakomma, då detta sätt, hvad också antyddes i utlåtandet, svårligen kunde genomföras utan en ändring i den för de förenade rikena gemensamma konsulatförordningen jemte instruktionen dervid samt skulle föranleda ett säkerligen ganska afsevärdt ökadt arbete för sagda kameralafdelning.

Vid öfvervägande af de olika utvägar, som i öfrigt kunde erbjuda sig för sakens ordnande, hade komitén fäst hufvudvigten dervid, att ordnandet skedde på ett för redarne beqvämt, på samma gång som ur kontrollsynpunkt betryggande sätt, utan att för statsverket föranleda särskilda kostnader för ökade arbetskrafter i de embetsverk eller hos de myndigheter, som kunde få de af restitutionen föranledda göromålen sig anförtrodda.

Det kunde dervid ifrågakomma att i embetsväg tillställa vederbörande redare de andelar af erlagda konsulatafgifter, som borde till dem återställas. Detta sätt skulle emellertid föranleda, utom mycket skrifveri, dels infordrande af specifik redovisning äfven för uppbörden af sådana konsulatafgifter, som finge af konsulstjenstemän odeladt behållas, hvilken redovisning för 1899 möjligen ej skulle kunna åstadkommas, dels den olägenhet, att restitution ej kunde ske, förr än redovisning för uppburna konsulatafgifter för året ingått och granskats.

Det ville derför synas komitén, som om saken ordnades enklast, utan eftergifvande af erforderlig trygghet mot missbruk, genom att konsulatafgiftsqvittot blefve att anse såsom en anvisning på 80 procent af det derå qvitterade beloppet, och att denna anvisning kunde få af redaren sjelf företes till inlösen hos någon offentlig myndighet.

Lämpligen kunde då åt länsstyrelserna samt, för Stockholm, direkt åt statskontoret, uppdragas att infria de anvisningar, konsulatsafgiftsqvittona innebure, hvarefter redovisning för utbetalningarna i vanlig ordning borde afgifvas till kammarrätten.

Hvad beträffade kontrollen, syntes det komitén, att konsulatafgiftsqvittona, hvilka, utfärdade af offentlig embetsman, borde tillerkännas vitsord, utgjorde fullt betryggande verifikationer. Vid uppbörd af konsulatafgift, som helt eller delvis tillfölle konsulskassan, skulle för öfrigt användas fastställda qvittoblanketter med talonger, som tillhandahölles från utrikesdepartementet. Skulle för framtiden ytterligare kontroll anses nödig, kunde en sådan åstadkommas genom föreskrift, att i hvarje fall skulle användas sådana qvittotalonger, hvilka då borde öfverlemnas till kammarrätten för att, sammanstälda med de dit såsom bilagor till räkenskaperna ingående qvittona, tjena såsom verifikationer. Men komitén ansåge denna ytterligare kontroll icke erforderlig, helst äfven qvitton från konsuler och vice konsuler, som icke hade att redovisa konsulatafgift eller del deraf till konsulskassan, gifvetvis borde undertecknas och förses med embetssigill eller stämpel samt dagtecknas.

För följande år syntes dock böra föreskrifvas, att äfven för qvitton å konsulatafgifter, som ej helt eller delvis skulle till konsulskassan redovisas, skulle användas blanketter enligt fastställdt formulär; och borde, likaledes för tiden efter år 1899, konsulatafgiftsqvittot upptaga det deri qvitterade beloppet, som erlagts i främmande myntslag, äfven i svenskt mynt. För 1899 syntes det skola blifva nödigt tillställa vederbörande länsstyrelser den uträkning för konsulatafgiftsuppbörden, som funnes från utrikesdepartementet utgifven.

En svårighet mötte i afseende å feldebitering eller uraktlåtet erläggande af konsulatafgifter; men då de fall, när sådant inträffade, enligt erfarenheten icke vore och svårligen kunde blifva af stor omfattning, syntes något skäl icke förefinnas att med hänsyn härtill uppskjuta afgiftsrestitutionen, intill dess en granskning skett af konsulatafgiftsuppbörden, hvarför då också måste stadgas specifik redovisning i hvarje fall. Saken syntes kunna i sina hufvuddrag ordnas enligt följande grunder:

1) Egare af svenskt fartyg är berättigad att af statsmedel restitutionsvis återfå 80 procent af den konsulatafgift, som enligt af vederbörande konsul eller vice konsul utfärdadt behörigt qvitto år 1899 erlagts för fartyget.

2) Restitutionen sökes skriftligen af fartygets redare eller den honom företräder hos Kongl. Maj:ts befallningshafvande i det län, der far-

tyget har sin hemort, eller hos statskontoret, om fartygets hemort är Stockholm.

Vid sådan ansökan, som skall vara till myndigheten inkommen före utgången af år 1900, fogas qvitto eller qvitton å de konsulatafgifter, hvilka intill medgifven procent äskas restituerade.

3) Kongl. Maj:ts befallningshafvande eller statskontoret utanordnar, efter granskning af handlingarnas formella rigtighet, beloppet. Qvittot, hvarå utgiften grundats, vidlägges räkenskaperna såsom verifikation.

4) Redovisning för utbetalningar från det för beredande af konsulatafgiftsrestitution beviljade förslagsanslaget afgifves i vanlig ordning till kammarrätten.

5) För det fall, att konsulatafgift, som bort år 1899 utgå för svenskt fartyg, till konsul eller vice konsul ej erlagts eller erlagts till lägre belopp än vederbort, samt afgiften eller skilnadsbeloppet i hemlandet uttagits hos redaren, må medgifven restitution deraf erhållas på grund af det qvitto, som lemnats af den myndighet här i riket, till hvilken afgiften eller skilnadsbeloppet erlagts.

6) Har konsulatafgift år 1899 erlagts, då sådan ej bort utgå, eller erlagts till högre belopp än vederbort, och har för det sålunda origtigt erlagda beloppet sökts och erhållits restitution intill medgifven procent, återbetalas till redaren endast 20 procent af det för mycket erlagda beloppet, medan 80 procent deraf godtgöres restitutionsanslaget.

Öfver detta förslag till hufvudgrunder i afseende å den ifrågasatta restitutionen hade statskontorets utlåtande infordrats; och hade statskontoret i utlåtande den 2 innevarande mars i ärendet anfört hufvudsakligen följande.

I likhet med komitén fäste jemväl statskontoret synnerlig vigt deruppå, att ordnandet af nu föreliggande angelägenhet komme att ske på ett för redarne beqvämt, på samma gång som ur kontrollsynpunkt fullt betryggande sätt. För den skull ansåge ock statskontoret det vara lämpligt, att skriftlig ansökning om restitution, med bifogande af konsulatafgiftsqvittot i original, aflemnades till Kongl. Maj:ts befallningshafvande i det län, der fartyget hade sin hemort, eller, derest fartygets hemort vore Stockholm, till någon der befintlig, för ändamålet lämplig myndighet, och att dessa myndigheter skulle ega att, efter granskning af handlingarne, utanordna behörigt belopp, hvarefter det eller de qvitton, hvarå utgiften grundats, skulle biläggas räkenskaperna som verifikation.

Men med hänsyn till nödvändigheten af en effektiv central kontroll å ifrågavarande medels utbetalning, ansåge statskontoret att, om än med-

len kunde utbetalas genom lokala myndigheter, oaflåtlig kontroll derå borde utöfvas af en central myndighet, som egde noggrann kännedom om alla på utbetalningen inverkande förhållanden, och hvilken myndighet vore i stånd att med sakkunskap meddela de närmare föreskrifter, hvilka kunde i allmänhet eller för särskildt fall erfordras. Då statskontoret icke egde förutsättningar i berörda hänseende, ansåge detta embetsverk det vara föga lämpligt att ifrågakomna bestyr ålades statskontoret, utan torde detsamma böra tillkomma kommerskollegium, hvilket vore den centrala myndighet, som hade att handlägga sjöfartsärenden.

Beträffande derefter komiténs hemställan att ett särskildt förslagsanslag å 175,000 kronor måtte för ifrågavarande ändamål beviljas hade statskontoret erinrat, att då det enligt komiténs förslag endast vore fråga om restitution för de konsulatafgifter, som erlagts eller komme att erläggas under innevarande år, lämpligare vore att, sedan Riksdagens medgifvande till den ifrågasatta lindringen erhållits, statskontoret finge befallning att förskottera de medel, som kunde för ändamålet erfordras.

På grund af hvad sålunda anförts hade statskontoret ansett, att utbetalningen af ifrågasatta restitutionsmedel borde ordnas på följande sätt:

Restitutionen sökes skriftligen af fartygets redare eller den honom företräder hos Kongl. Maj:ts befallningshafvande i det län, der fartyget har sin hemort eller, om fartygets hemort är Stockholm, hos kommerskollegium. Vid ansökningen, som skall vara ingifven före utgången af år 1900, fogas af vederbörlig myndighet utfärdadt qvitto å de konsulatafgifter, hvilka intill medgifven procent må restitueras.

Har ansökningen ingifvits till kommerskollegium, utanordnas restitutionsbeloppet af detta embetsverk. Ingifves deremot ansökningen till Kongl. Maj:ts vederbörande befallningshafvande, åligger det denna myndighet att, efter granskning af handlingarne och med iakttagande af de närmare föreskrifter, som kunna varda af kommerskollegium meddelade, utanordna restitutionsbeloppet förskottsvis af under händer varande medel, hvarefter förskottsanordningen jemte de handlingar, på hvilka anordningen grundats, böra, på sätt i kongl. kungörelsen den 12 december 1879 finnes föreskrifvet, till kommerskollegium öfversändas med begäran om förskottets ersättande. Efter granskning af anordningsåtgärdens behörighet ersätter kommerskollegium förskottet, hvarefter anordningshandlingarne såsom verifikation biläggas den redovisning för de utgifna restitutionsbeloppen, hvilken bör ingå i kommerskollegii räkenskaper; och bör kommerskollegium undfå befallning att utfärda de närmare föreskrifter och vidtaga de åtgärder i öfrigt, som kunna anses vara af behofvet påkallade.

Då nu ifrågastälda sätt för beredande af lindring i konsulatafgifterna endast vore att betrakta såsom provisoriskt, hade statskontoret ansett det af embetsverket förordade tillvägagåendet för restitutionens verkställande kunna tillämpas jemväl under den tid, som efter innevarande års utgång kunde komma att förflyta, innan den för sjöfartsnäringen afsedda lindring kunde på ett enklare sätt komma densamma till godo.

För egen del har departementschefen anfört följande.

Lika med komitén ansåge han sig icke behöfva ingå på någon närmare redogörelse för den svenska sjöfartsnäringens nuvarande betryckta läge eller för de antagliga orsakerna till detta för landet i det hela mycket ogynsamma förhållande. Likaledes funne han det, med stöd särskildt af hvad enligt den historiska redogörelsen i ärendet förekommit uti Riksdagens kamrar, kunna betraktas såsom ådagalagdt, att ett allmänt intresse förefunnes för att bereda sjöfartsnäringen lättnader, särskildt genom afgiftslindringar. I detta hänseende komme konsulatafgiften i främsta rummet i fråga, derför att densamma kunde borttagas eller, såsom nu närmast vore ifrågasatt, restitueras, utan att motsvarande förmån komme främmande nationers fartyg till del.

Ginge man ut ifrån denna synpunkt, blefve det i sjelfva verket af ringa eller ingen betydelse att undersöka, huruvida konsulatafgiften i och för sig vore högre än som motsvarades af konsulatinstitutionens gagn för sjöfarten, eller huruvida sjöfartsnäringen åtminstone skulle kunna anses bidraga till denna institutions uppehållande med jemförelsevis högre belopp än de andra näringar, som hade behof af densamma.

Å andra sidan måste framhållas att, om restitution till större eller mindre del af konsulatafgifter medgåfves, deraf icke finge anses följa, att allt skulle vara gjordt, som på afgiftslindringens väg kunde uträttas för sjöfartsnäringens underlättande.

I fråga om beloppet af den föreslagna restitutionen hade departementschefen intet att erinra. Äfven om bestämmandet af fyra femtedelar såsom den andel, som borde restitueras, måste anses vara i viss mån godtyckligt, funne han, ur den förut angifna synpunkten, intet att invända mot denna proportion. Bestämdes en lägre andel, skulle hela restitutionen löpa fara att blifva till allt för ringa nytta.

Uppenbart vore, att anordningen med restitution af erlagda konsulatafgifter icke kunde vara annat än provisorisk. Det kunde icke vara lämpligt att under längre tid först utkräfva fulla konsulatafgifter och derefter restituera den större andelen af samma afgifter. En omreglering af konsulatafgifterna i sådan rigtning, att dylik restitution måtte kunna undvikas,

måste alltså fortfarande eftersträfvas; men då denna omreglering kunde komma att af flera samverkande orsaker fördröjas, syntes man icke böra tveka att, i afbidan på denna omreglering, bestämma sig för den föreslagna restitutionen såsom en ändamålsenlig provisorisk åtgärd. Deremot funnes enligt departementschefens förmenande i detta fall icke några sådana särskilda omständigheter, som kunde föranleda dertill, att den föreslagna restitutionen skulle afse redan de afgifter, som under nu löpande statsregleringsår erlagts eller komme att erläggas, utan syntes lämpligast vara, att medel nu äskades för restitution af afgifter, som komme att betalas under nästkommande år.

Frågan om sättet och vilkoren för restitutionens åtnjutande vore icke af beskaffenhet att böra föreläggas Riksdagen; och ville departementschefen i detta hänseende endast omförmäla att, enligt hvad han under hand inhemtat från chefen för kommerskollegium, något hinder från detta embetsverks sida icke syntes möta emot de af statskontoret föreslagna anordningar.

Kongl. Maj:ts förevarande framställning, hvilken, på sätt af statsrådsprotokollet inhemtas, är närmast föranledd af nästlidet års Riksdags i ämnet aflåtna skrifvelse, innebär, enligt utskottets uppfattning, en under de närvarande förhållandena lämplig utväg att genom lättnader i afseende å konsulatafgifterna bereda den svenska sjöfarten någon lindring, utan att samma förmån må komma jemväl den med densamma täflande utländska sjöfarten till godo. Såväl på grund häraf som med hänsyn till öfriga till stöd för framställningen anförda skäl finner utskottet sig böra tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts föreliggande förslag; och hemställer derför,

att, i afbidan på omreglering af konsulatafgifterna, Riksdagen må på extra stat för år 1900 anvisa ett förslagsanslag å 175,000 kronor för att till svenska fartygsrederier må kunna, enligt de närmare bestämmelser Kongl. Maj:t kan finna godt meddela, återbetalas fyra femtedelar af hvad under samma år kan komma att utgifvas såsom konsulatafgifter för rederierna tillhöriga fartyg.

Stockholm den 21 april 1899.

På statsutskottets vägnar:

P. PEHRSON.

Stockholm 1899. **Kungl. Boktryckeriet.** P. A. Norstedt & Söner.